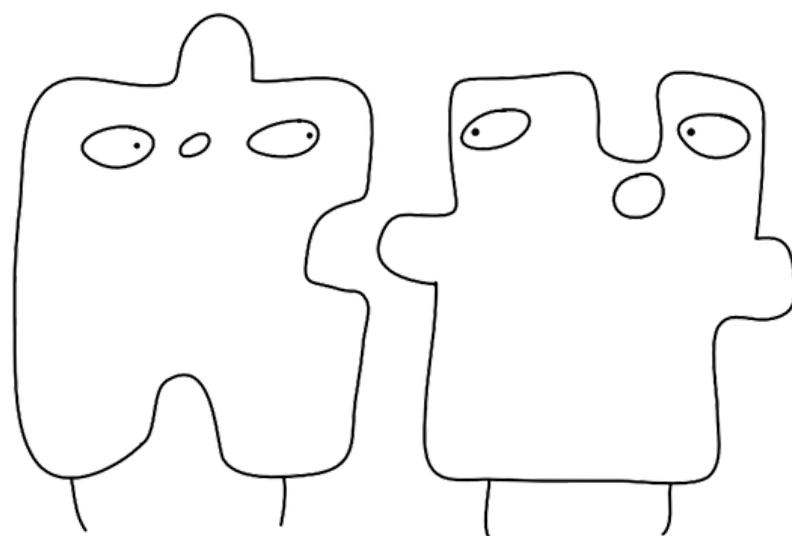
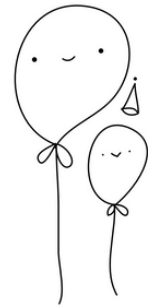
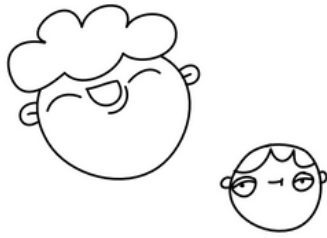

IN GESPREK OVER JE GEZINSBELEID

BELEID MAKEN DOE JE SAMEN

VVSG

Beleid maken doe je samen!

Beste medeweker kinderopvang,

De verkiezingen zijn achter de rug, en dat betekent dat het opnieuw boeiende en spannende tijden zijn. Er is een nieuw bestuur samengesteld, en dat houdt in dat je misschien nieuwe schepenen hebt, of dat er andere accenten in het beleid worden gelegd.

Je bouwde doorheen de jaren samen met je collega's aan bouwstenen van het lokaal gezinsbeleid. Een beleid dat je de komende tijd verder vorm wil geven, samen met het bestuur. Op die manier krijgen jullie de kans om samen het verschil te maken voor de jongste inwoners van je gemeente en hun gezinnen. We hopen dat jullie samen de uitdaging met enthousiasme aangaan.

Met deze startersgids geven we je een vliegende start. Gebruik hem als wegwijzer om je schepenen het lokale gezinsbeleid te laten verkennen. Dit is een uitgelezen kans om hem/haar kennis te laten maken met jullie werking, sterktes en uitdagingen. Leer elkaar kennen en maak samen plannen voor een warm, toekomstgericht gezinsbeleid in de gemeente.

Wij wensen je in elk geval een inspirerende samenwerking en veel succes.

"Hoe meer ik open sta om beïnvloed te worden, hoe meer impact ik zal maken"

Gezinsbeleid: wat is dat?

Je wil dat je stad of gemeente een plek is waar het fijn leven is. Waar alle burgers, en zeker kinderen en gezinnen, zich welkom voelen en de kans krijgen om zich volledig te ontplooiën. Je streeft naar een hechte gemeenschap waar elk gezin een warme thuis vindt en waar kinderen veilig en zorgzaam opgroeien.

Van de Vlaamse overheid krijgt het lokale bestuur een aantal verplichte opdrachten. Maar er is ook ruimte voor eigen initiatieven. Daarin schuilt de kracht van het lokale beleid. Maatwerk, inspelen op lokale noden en samenwerken met lokale partners op het terrein.

Het lokale gezinsbeleid heeft verschillende hefboomen om kinderen en gezinnen gelijke kansen te bieden en integratie te bevorderen. Enkele domeinen waar je het verschil kan maken:

- Voldoende capaciteit in de kinderopvang
- Voldoende toegankelijke en kwalitatieve kinderopvang
- Een aantrekkelijk vrijetijdsaanbod voor elk kind
- Veilige schoolomgevingen

Elk gezin heeft er baat bij, maar vooral voor de meest kwetsbare gezinnen kan je met een warm lokaal gezinsbeleid een wereld van verschil betekenen.

Bouwstenen van het gezinsbeleid

Een lokaal gezinsbeleid bestaat uit verschillende bouwstenen, zoals het Huis van het Kind, kinderopvang, flankerend onderwijsbeleid. Per bouwsteen vind je vragen om meer te weten te komen over het thema. Bekijk samen met je collega's wie de bevoegde schepen meer kan vertellen over deze thema's.

Stel jezelf voor!

MAAK KENNIS MET DE SCHEPEN. WAT VERTEL JE OVER JEZELF?

- Wat is je functie?
- Hoe lang werk je al voor het lokaal bestuur?
- Wat geeft je energie? Wat drijft je in je job? Wat drijft je?

*Deze medewerkers
kan de schepen
aanspreken:*

- MEDEWERKER HUIS VAN HET KIND
- REGISSEUR BUITENSCHOOLSE OPVANG (BOA)
- REGISSEUR KINDEROPVANG BABY'S EN PEUTERS
- MEDEWERKER GROEPSOPVANG BABY'S EN PEUTERS
- MEDEWERKER GEZINSOPVANG BABY'S EN PEUTERS
- MEDEWERKER BUITENSCHOOLSE OPVANG
- MEDEWERKER FLANKEREND ONDERWIJSBELEID

ANDERE:

Contactgegevens

De schepen moet misschien nog zijn weg vinden in de structuur van de organisatie. Welke medewerkers moet hij zeker aanspreken? Geef de nodige contactgegevens mee.

Stem met je collega's af, waar heeft de schepen bijzondere interesse in? Plannen jullie samen een gesprek in of laat je dat afzonderlijk verlopen?

TOEKOMSTDROMEN

PAGINA 5

GEZINSBELEID

PAGINA 9

**EEN BEELD VAN DE
GEMEENTE**

PAGINA 7

HUIS VAN HET KIND

PAGINA 10

**REGIE KINDEROPVANG
BABY'S EN PEUTERS**

PAGINA 13

**BOUWSTENEN VAN HET
LOKALE GEZINSBELEID**

**ORGANISATOR
GEZINSOPVANG**

PAGINA 15

**ORGANISATOR
BUITENSCHOOLESE
OPVANG**

PAGINA 22

**ORGANISATOR
GROEPSOPVANG**

PAGINA 18

**REGIE
BUITENSCHOOLESE
OPVANG EN
ACTIVITEITEN**

PAGINA 19

**FLANKEREND
ONDERWIJSBELEID**

PAGINA 24

Toekomstdromen

- Wat is je grote droom voor kinderen en gezinnen in de gemeente?
- Hoe wil je zelf daaraan bijdragen?
- Welke doelstellingen hoop je de komende jaren te realiseren?

Toekomstige samenwerking

- Wat vind je belangrijk om goed samen te werken?
- Hoe vaak zien jullie elkaar? Overleg je op vaste tijdstippen?
- Op welke momenten is de schepen graag aanwezig?
- Welke communicatiekanalen gebruiken jullie? Hoe ben je bereikbaar? Wat als het dringend is?
- Welke informatie geven jullie door aan elkaar?
- Bij welke zaken ben je graag betrokken?
- Waarover wordt een systematische rapportering verwacht?
- Welke afspraken maken jullie over agendabeheer, voorbereiding van het college en de gemeenteraad, enzovoort?
- Welke stappen zetten jullie om de strategische meerjarenplanning voor te bereiden? Welke dossiers liggen op tafel?
- Hoe zorgen jullie ervoor dat de medewerkers en mandatarissen op de hoogte zijn van jullie werk?
- Met welke medewerkers en mandatarissen willen jullie in de toekomst samenwerken?

Gezamenlijke dromen

Five horizontal lines for writing inside a purple-bordered box.

Afspraken over de toekomstige samenwerking

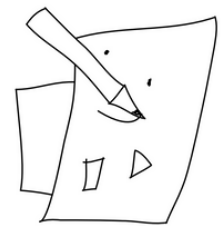
Twenty horizontal lines for writing inside a purple-bordered box.

Beeld van de gemeente

Meten is weten, ook voor het lokale gezinsbeleid. Feiten en data geven een objectief beeld van de situatie in je gemeente en de uitdagingen van vandaag en morgen. Bekijk vooraf een aantal interessante gegevens die de schepen een beeld kunnen geven van de situatie in de gemeente.

Waar vind je data?

- [Gemeente-Stadsmonitor](#)
- [Dashboards agentschap Opgroeien](#)
- [Provincie in cijfers](#)

Hoe ziet de gemeente er uit?

SAMENSTELLING VAN DE BEVOLKING

- Hoeveel inwoners telt de gemeente, en hoeveel zijn kinderen?
- Heb je een eerder jonge of oude bevolking?
- Is er een natuurlijke aangroei van jonge gezinnen of zijn extra inspanningen nodig?

NODEN EN VOORZIENINGEN

- Welke noden hebben kinderen uit verschillende leeftijdscategorieën in de gemeente? En hun ouders?
- Hoe tevreden zijn de inwoners over de voorzieningen in de gemeente?
- Welke diensten van de gemeente hebben vandaag een aanbod voor kinderen en gezinnen?

KINDERARMOEDE

- Hoeveel kinderen groeien in de gemeente op in een kwetsbare situatie?
- Hoe ontwikkelt (kinder)armoede zich in de gemeente?

Gegevens om te onthouden

Om verder uit te zoeken

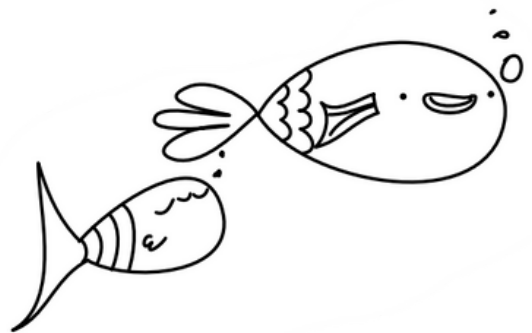
Gezinsbeleid: een transversaal thema

In verschillende beleidsdomeinen hou je rekening met de behoeften van kinderen en gezinnen. Gezinsbeleid is dan ook een transversaal gegeven. Je integreert de aandacht voor kinderen en gezinnen in andere beleidsdomeinen zoals armoedebeleid, mobiliteit en wonen. Vanuit verschillende beleidsdomeinen probeer je in te spelen op de problemen van kinderen en gezinnen.

- Hoe kind- en gezinsvriendelijk is het ruimere beleid van de gemeente? Welke aandacht voor kinderen en gezinnen is er in beleidsdomeinen zoals jeugd, ruimtelijke ordening, mobiliteit, enzovoort?
- Denken jullie structureel na over de gezinsvriendelijkheid van het lokale beleid? Bijvoorbeeld als het gaat over ontmoetingsplekken, mentaal welzijn, diversiteit.
- Welke ambities heeft het bestuur voor kinderen en gezinnen?

Wat hebben kinderen nodig?

De stem van kinderen in je lokaal beleid aan de hand van het kinderkompas

Heb je het kinderopvangkompas al in je bezit? Laat het zien aan de schepen!

Om te onthouden over het gezinsbeleid in de gemeente

Huis van het kind

Het Huis van het Kind is een lokale samenwerking tussen organisaties vanuit de kinderopvang, opvoedingsondersteuning, vrijetijd, gezondheidszorg enzovoort. Elk Huis van het Kind probeert het eerste aanspreekpunt te zijn voor ouders met vragen over kinderen en opvoeding. Soms heeft het echt een fysieke locatie.

In beeld

- Heeft de gemeente een eigen Huis van het Kind?
- Heeft het Huis van het Kind een eigen fysieke locatie? Waar?
- Wie werkt er? Wat doen zij precies?
- Welke lokale partners nemen deel aan het Huis van het Kind? Wat is hun aanbod? Hoe verloopt de samenwerking?
- Welk aanbod is er voor kinderen en gezinnen? Enkele voorbeelden: opvoedingsondersteuning, consultatiebureau, ontmoetingsmomenten.
- Hoe is het Huis van het Kind een hefboom voor het lokale gezinsbeleid?
- Wat zijn de grootste uitdagingen?

Neem je schepen mee op bezoek!

Luister of de schepen interesse heeft om het Huis van het Kind te bezoeken. Op die manier kan hij/zij ter plaatse kennis maken met de werking en de medewerkers.

Regie kinderopvang baby's en peuters

Kinderopvang geeft de allerjongsten een sterke start in het leven. Het ondersteunt ouders in hun werk- en gezinsleven. Het legt een sterke basis voor de toekomstige leerprestaties en sociale vaardigheden van jonge kinderen. Als lokaal bestuur stuur je vanuit je regieopdracht naar een voldoende, toegankelijk en kwaliteitsvol kinderopvangaanbod in de gemeente.

In beeld

- Wie organiseert kinderopvang voor baby's en peuters in de gemeente? Hoe groot is het aanbod? Waar is het gelegen? Welke opvangvormen zijn er (bijvoorbeeld kinderdagverblijf, onthaalouders)?
- Waar kunnen ouders terecht die kinderopvang zoeken? Is er een loket kinderopvang of een ander aanspreekpunt? Hoe werkt dat?
- Worden alle opvangvragen geregistreerd?
- Voldoet het kinderopvangaanbod aan het aantal opvangvragen? Zijn er wachtlijsten?
- Hoe werken jullie samen met de organisatoren van kinderopvang? Is er een lokaal overleg kinderopvang? Wie neemt deel? Hoe verloopt het?
- Hoe is de regieopdracht kinderopvang baby's en peuters een hefboom voor het lokale gezinsbeleid?
- Wat zijn de grootste uitdagingen in de kinderopvang voor baby's en peuters in de gemeente?

Zelf kinderopvang organiseren?

Welke meerwaarde kan het hebben om zelf kinderopvang te organiseren als lokaal bestuur? Is het een piste die je verder wil verkennen?

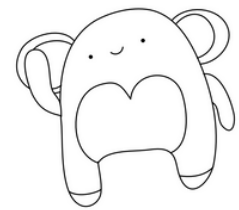
Schrijf je in voor één van onze digitale infosessies over de opstart van een eigen kinderdagverblijf als lokaal bestuur.

Ontdek de meerwaarde van eigen kinderopvang

Met kinderopvang bouwen aan een kansrijke gemeente

Ideeën om de regierol verder te versterken

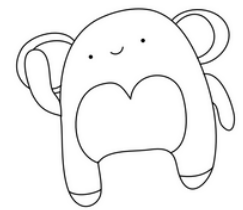
Eigen kinderopvang voor baby's en peuters

Door zelf kinderopvang te organiseren heb je direct impact op het leven van gezinnen met jonge kinderen in de gemeente. Je bewaakt zelf de kwaliteit en de toegankelijkheid van het aanbod. En als werkgever creëer je bijkomende arbeidsplaatsen. Organiseren jullie zelf kinderopvang of overwegen jullie dat?

De eigen gezinsopvang in beeld

Leg de schepen de eigenheid van gezinsopvang uit (huishoudelijkheid, verschil met kinderdagverblijf, statuut enzovoort). Bereid je voor op mogelijke vragen van de schepen en zet je werking in de kijker.

- Hoe is de dienst voor onthaalouders georganiseerd? Wie werkt er?
- Hoeveel onthaalouders zijn er aangesloten bij de dienst? Samenwerkende onthaalouders? Hoe evolueert dit (starters en stoppers)? Welk statuut hebben de onthaalouders?
- Hoeveel plaatsen zijn er in de gezinsopvang? Hoe is de bezetting? Hoe zien de subsidies eruit?
- Vanuit welke visie werken ze in de gezinsopvang? Hoe vertaalt dat zich in de dagelijkse werking?
- Wat maakt de werking uniek (bijvoorbeeld ruime openingsuren, opvang van kinderen met een zorgnood)? Waarom komen kinderen en ouders graag naar de opvang?
- Hoe ondersteunt de gemeente haar onthaalouders? Bijvoorbeeld met een energiepremie, uitleendienst voor materiaal, vormingsaanbod, korting op afvalverwerking.
- Wat is de meerwaarde van het zelf organiseren van gezinsopvang door de gemeente? Hoe is de gezinsopvang een hefboom voor het lokale gezinsbeleid?
- Wat zijn de grootste uitdagingen in de eigen gezinsopvang?
- Welke toekomstplannen zijn er om te investeren in de gezinsopvang?

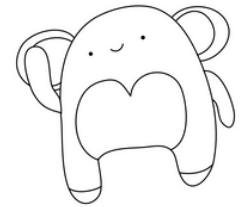

*Indrukken die ik wil onthouden |
het gesprek:*

A large rectangular box with a purple border, containing 18 horizontal lines for writing.

Neem je schepen mee op bezoek!

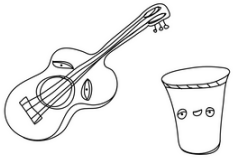
Luister of de schepen interesse heeft om een locatie gezinsopvang te bezoeken. Op die manier kan hij/zij ter plaatse kennis maken met de werking en enkele onthaalouders.

De eigen groepsopvang baby's en peuters in beeld

Leg de schepen de eigenheid van de eigen opvang uit (aan de hand van de drie functies van kinderopvang, pedagogisch raamwerk, MeMoQ...). Bereid je voor op mogelijke vragen van de schepen en zet je werking in de kijker.

- Hoe is de groepsopvang voor baby's en peuters (kinderdagverblijf) georganiseerd? Wie werkt er? Op welke locaties? Hoe zetten jullie het personeel in (aantal begeleiders, omkadering)?
- Hoeveel plaatsen zijn er? Hoe is de bezetting? Hoe zien de subsidies eruit?
- Vanuit welke visie werkt de groepsopvang? Hoe vertaalt dat zich in de dagelijkse werking?
- Hoe ziet het opnamebeleid eruit? Bijvoorbeeld voorrangregels en inschrijvingsbeleid.
- Wat maakt de werking uniek (bijvoorbeeld openingsuren, flexibele opvang)? Waarom komen kinderen en ouders graag naar de opvang?
- Wat is de meerwaarde van het zelf organiseren van groepsopvang? Hoe is de groepsopvang een hefboom voor het lokale gezinsbeleid?
- Wat zijn de grootste uitdagingen?
- Welke toekomstplannen zijn er om te investeren in de eigen groepsopvang? Bijvoorbeeld door een uitbreiding van het aantal opvangplaatsen.

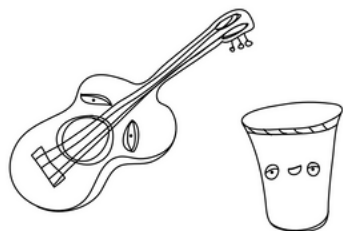
Regie buitenschoolse opvang en activiteiten

Het BOA-decreet streeft naar vrijetijdskansen voor elk kind via een geïntegreerd aanbod van buitenschoolse opvang en activiteiten. Als lokaal bestuur stippel je vanuit de regierol samen met lokale partners het BOA-beleid uit om een toegankelijk opvangaanbod voor kleuters en lagereschoolkinderen te realiseren. Je beslist over de besteding van de Vlaamse BOA-subsidies.

In beeld

Bestudeer de financiële impact van BOA vooraf zodat je de veranderingen kan duiden.

- Wie organiseert buitenschoolse opvang en activiteiten voor kleuters en lagere schoolkinderen in de gemeente? Welk aanbod is er? Op schooldagen en in de vakanties?
- Wat zijn de behoeften van ouders en kinderen rond buitenschoolse opvang? En van scholen en andere partners?
- Welke stappen zijn al gezet rond BOA? Welke diensten werken eraan mee? Is er een visie? Welke beleidsbeslissingen werden al genomen? Zijn er proefprojecten?
- Wat investeren jullie lokaal in buitenschoolse opvang en activiteiten? Welke Vlaamse subsidies krijgt de gemeente voor BOA vanaf 1 januari 2026?
- Hoe werken jullie samen met de organisatoren van buitenschoolse opvang en activiteiten? Is er een lokaal samenwerkingsverband? Wie neemt deel? Hoe verloopt het?
- Waar kunnen ouders terecht die buitenschoolse opvang zoeken? Is er bijvoorbeeld een website of een brochure? Is er een aanspreekpunt of een loket? Hoe werkt dat?
- Hoe is de regieopdracht voor BOA een hefboom voor het lokale gezinsbeleid?
- Wat zijn de grootste uitdagingen voor BOA in de gemeente?

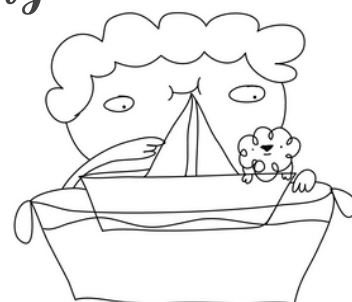

Zelf buitenschoolse opvang organiseren?

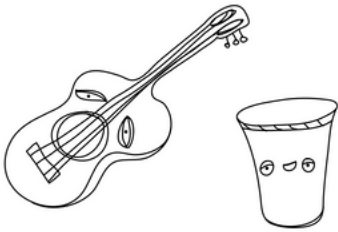
Welke meerwaarde kan het hebben om zelf buitenschoolse opvang te organiseren als lokaal bestuur? Is het een piste die je verder wil verkennen?

Ontdek de meerwaarde van eigen buitenschoolse opvang

Met kinderopvang bouwen aan een kansrijke gemeente

Ideeën om te onthouden uit het gesprek:

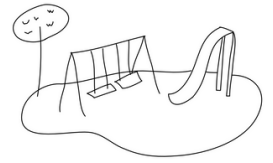

Dit wil ik nog verder onderzoeken:

A large rectangular box with a purple border, containing ten horizontal lines for writing.

Hier moet ik zeker aan denken in de toekomst:

A large rectangular box with a purple border, containing ten horizontal lines for writing.

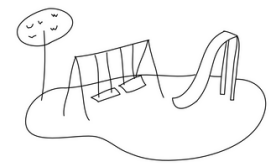
Eigen buitenschoolse opvang

Als jullie zelf buitenschoolse opvang organiseren, zorg je voor een kwaliteitsvol en toegankelijk aanbod op maat van kinderen en gezinnen. En dat voor en na school en in de vakanties. Samenwerking met scholen en andere aanbieders is daarvoor cruciaal. Organiseren jullie zelf opvang, al dan niet met een kwaliteitslabel voor kleuteropvang?

In beeld

Leg de schepen de eigenheid van de eigen opvang uit. Bereid je voor op mogelijke vragen van de schepen en zet je werking in de kijker.

- Hoe is de buitenschoolse opvang georganiseerd? Is het kleuteropvang met kwaliteitslabel? Wie werkt er? Op welke locaties? Met welke scholen werken we samen?
- Hoe zetten jullie het personeel in (aantal begeleiders, omkadering, profiel)?
- Hoeveel plaatsen zijn er? Hoe is de bezetting? Hoe zien de subsidies eruit?
- Welke kinderen en gezinnen gebruiken de buitenschoolse opvang? Bijvoorbeeld kinderen die specifieke zorg nodig hebben.
- Vanuit welke visie werken ze in de buitenschoolse opvang? Hoe vertaalt dat zich in de dagelijkse werking?
- Wat maakt de werking uniek? Waarom komen kinderen en ouders graag naar de opvang?
- Wat is de meerwaarde van het zelf organiseren van buitenschoolse opvang? Hoe is het een hefboom voor het lokale gezinsbeleid?
- Wat zijn de grootste uitdagingen in de eigen buitenschoolse opvang? Wat is de impact van het BOA-decreet op de eigen werking (bijvoorbeeld in de subsidiëring)?
- Welke toekomstplannen zijn er om te investeren in de eigen buitenschoolse opvang?

Laat je team de werking voorstellen!

De werking voorstellen, wie kan dat beter dan de medewerkers zelf? Geef je team de opdracht om de opvang op een originele manier voor te stellen. Dit kan via wist-je-datjes, fotomateriaal, visualisatie, tekening van de kinderen enzovoort. De medewerkers kunnen misschien zelf meer informatie geven aan de schepen.

Om verder te ontdekken

Luister of de schepen interesse heeft om een locatie te bezoeken.

Op die manier kan hij/zij ter plaatse kennis maken met de werking en de medewerkers.

Dit neem ik mee uit het gesprek:

Flankerend onderwijsbeleid

Elk kind heeft recht op gelijke onderwijskansen. Maar in de praktijk zijn er drempels waardoor vooral kwetsbare kinderen makkelijker uit de boot vallen. Ondertussen stellen scholen vast dat ze onvoldoende hefboomen hebben om die ongelijkheid weg te werken. Met een lokaal flankerend onderwijsbeleid speel je daarop in en draag je bij aan gelijke onderwijskansen.

In beeld

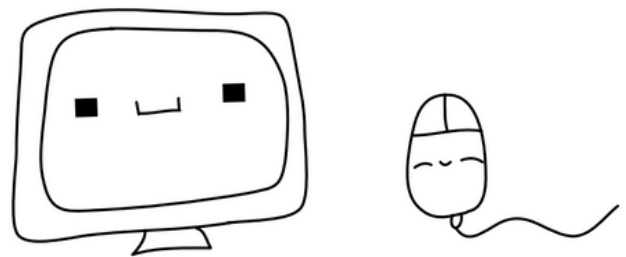
- Hoeveel scholen zijn er? Basis- en secundair onderwijs? Buitengewoon onderwijs? Hoger- en volwassenenonderwijs? Van welke onderwijsnetten? Hoeveel kinderen lopen er school?
- Hoe verlopen de contacten tussen de scholen en de gemeente? Wie is het aanspreekpunt van de gemeente voor de scholen?
- Welk aanbod is er rond onderwijs voor kinderen en gezinnen? Bijvoorbeeld informeren over schoolkeuze, ondersteunen bij digitaal aanmelden en inschrijven, brugfiguren, zomerscholen, enzovoort.
- Kan iedereen terecht in de school van zijn keuze? Zijn er wachtlijsten, eventueel in specifieke onderwijsvormen of studierichtingen?
- Hoe werken jullie samen met scholen? Is er een onderwijsraad of scholenoverleg? Is er een lokaal overlegplatform (LOP)? Wie neemt deel? Hoe verloopt het?
- Is er een gezamenlijke aanpak met de scholen voor de volgende zaken:
 - schoolkosten en de aanpak van onbetaalde schoolfacturen
 - voor- en naschoolse opvang
 - huiswerkbegeleiding
 - gezonde voeding op school
 - samenwerking met welzijnspartners zoals het Huis van het Kind
 - zomerscholen
 - de overgang tussen de kinderopvang en de basisschool
- Hoe ondersteunt het lokaal bestuur de scholen in de gemeente?
- Hoe is het flankerend onderwijsbeleid een hefboom voor het lokale gezinsbeleid?
- Wat zijn de grootste uitdagingen voor onderwijs in de gemeente?

Meer weten?
We staan voor je klaar!

De dienst Opgroeien en Ontwikkelen van de VVSG ondersteunt lokale besturen bij hun opdrachten in het lokale gezinsbeleid.

Bekijk in de videoreeks “Wegwijs in lokale besturen” de video’s over

- het lokale gezinsbeleid
- het decreet buitenschoolse opvang en activiteiten (BOA)

Vind op de website informatie over het lokale gezinsbeleid in haar verschillende facetten.

Contacteer één van de collega’s van de dienst Opgroeien en Ontwikkelen van de VVSG.

